

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 327/923.

Circular

cătră toate oficiile protopresviterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Consistorului ort. român din Arad.

Cele mai înalte așezăminte de cultură religioasă și națională ale Diecezei Aradului, cari sunt Institutul teologic și Școala normală, își au acum, tipărită gata, istoria lor, sub titlul de „Istoria Școlii normale (preparandia) și a Institutului teologic ort. român din Arad“, lucrată de P. On. Domn Dr. Teodor Botiș, directorul seminarului teologic și al școlii normale. Editura Consistorului eparhial Arad, 1922.

Avem așadar o lucrare, din care se reoglindește trecutul de 110 ani al școlii noastre normale și rostul centenar al Institutului teologic, ca o dovadă a bunelor străduințe spre lumină din partea generațiilor anterioare.

Lucrarea aceasta, gătită constiencios, cuprinzând 738 pagini în format cvart pe hârtie velină, merită toată atențiunea celor ce vor să cunoască străduințele culturale, desfășurate în acest colț primejduit odinioară al Românișmului, precum și greutățile cari aveau să le înfrunte înaintașii noștri.

Când aducem aceasta la cunoștință, poftim și rugăm pe P. O. Părinți protopopi și pe Onorata Preoțime să o facă aceasta lucrare, cunoscută în cercul lor de activitate. Mai cu seamă apelăm la acei Preoți și Invățători, cari au terminat aceste școli la noi, să-și procure aceasta Istorie, în care sunt introduși cu numele toți absolvenții acelor două institute, mai ales că din partea Consistorului, care o editează, s'a fixat un preț prea moderat între împrejurările de azi, de 140 L. de un exemplar.

Tot astfel se așteaptă și dela comunele noastre bisericesti, mai cu seamă dela cele mai cu stare, ca necondiționat să o procure și să o încorporeze în Biblioteca parohială, îngrijindu-se totodată și de legarea sau compactarea ei, ca să nu se deterioreze.

Aducem la cunoștință mai departe, că am

luat măsuri și pentru compactarea câtorva exemplare. Compactarea se va face la Comptactoria Diecezană în prețul de câte 20 Lei exemplarul.

Comandele ce vor fi de a se face, se vor adresa Librăriei noastre diecezane de aici, căreia i-se va trimite prețul de 140 Lei de exemplar, plus spesele de postă, precum și alții 20 Lei de compactare, dacă cineva ar vrea exemplar compactat.

Arad, șed. Cons. a Sen. Școl. 16 Febr. (1 Martie) 1923.

Din încred. Prea Sf. Sale Domnului Episcop:
Mihaiu Păcățian
ases. ref. Cons.

Alegerea noilor episcopi.

Așa numitul, mare colegiu electoral, format din parlamentari și din membrii sinodului și ai consistorului bisericesc, s'a întrunit în 29 Martie a. c. la cameră să aleagă șase episcopi în locurile vacante.

După oficierea serviciului divin la Mitropolie, membrii trec în incinta Camerei, unde I. P. S. Sa Mitropolitul primat ocupând fotoliul prezidențial deschide adunarea.

Constituindu-se biroul s'a procedat la alegere.

S'au proclamat aleși următorii:

La eparhia de Roman: *Lucian Tritianu* cu 238 voturi din 246 votanți;

La eparhia Buzăului: *Pr. Gh. Niculescu*;

La eparhia Dunării de jos: *Iacob Antonovici*.

La Constanța: *Pr. Ilie Teodorescu*;

La Hotin: *Ep. Visarion Puiu*;

La Cetatea-Albă: *Prof. Dr. Nic. Cotlarciuc*.

Arhim. Iuliu Scriban a obținut 11 voturi.

Parlamentarii basarabeni, fără deosebire de partid, au depus la biroul marelui colegiu o declarațiune, unde se protestează contra faptului prin care „se violează cu desăvârșire dreptul bisericii basarabene de a-și alege chiriarhii“. În semn de protestare, parlamentarii basarabeni n'au participat la vot și s'au retras din marele colegiu. —

Felicităm călduros pe noii episcopi ai bisericii ortodoxe.

Tot ce regretăm din adâncul inimii noastre că un bărbat de cultura și vrednicia păr. arhimandrit I. Scriban, nu a intrat între cei aleși. Dureros!

Evanghelia și Democrația Ortodoxia și Neamul Biserica și Statul.

Vorbire rostită cu ocazia discuțiunii generale asupra Constituției, în ședința dela
12 Martie 1923 a Senatului român*

de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae.

Domnule Președinte!

Domnilor Senatori!

Cuvântul meu ar putea să fie foarte scurt, cuprinzând declarațiunea că mă identific într-o parte cu punctul de vedere pe care vi l-a înfățișat I. P. S. Sa Mitropolitul Primat în strălucita sa cuvântare (Aplauze).

Dacă voi zăbovi totuși și eu la această tribună, o fac pentru importanța operei ce avem de îndeplinit și pentru că să arăt, ca reprezentant din Ardeal al sfintei noastre biserici ortodoxe române, cât de puternică este unitatea de cugetare și simțire în întreaga biserică a țării noastre (Aplauze).

Și am simțământul că prin cele ce vi le comunic sunt ecoul convingerilor clerului și ale întregului nostru popor din Ardeal, care, liniștit în conștiința sa pe urma înfăptuirii idealului național, sigur de sine și înțelegător de misiunea sa în lume, așteaptă cu nerăbdare să i se dea cu un ceas mai curând așezămintele menite să consolideze viața noastră de stat. (Vii aplauze).

În adâncul conștiinței sale și aducător aminte de suferințele grele prin care a trecut ca să-și păstreze întreaga sa ființă națională, poporul românesc din Ardeal nutrește simțământele cele mai curate de iubire către toți frații săi din cuprinsul țării și neperitoare îi va rămâne recunoștința pe care o datorește tuturor acelor care au adus o jertfă, pentru desrobirea lui (Aplauze îndelung repetate. Ovațiuni).

Deasupra tuturor luptelor și certelor de partid, vor rămâne fixate cu toată sfințenia în inima poporului ardelean aceste simțăminte; și eu care sunt păstorul lui duhovnicesc, mă simt dator să aduc din Ardeal, în mijlocul învrăjbirilor de astăzi, această veste bună a iubirii frățești, singura creatoare de fapte mari (Senatul întreg ovaționează îndelung).

Democratismul Clerului Ortodox din Ardeal.

Domnilor senatori, având să ne spunem cuvântul referitor la așezământul fundamental al statului nostru întregit, căruia i se aduce lauda de a sta pe temelia principiilor democratice sănătoase, noi reprezentanții bisericii nu ne găsim o singură clipă în perplexitate, pentru că principiile democratice ne călăuzesc și sufletul nostru românesc. Noi slujitorii bisericii ortodoxe a neamului, dacă avem vre-o glorie, aceasta este: de a ne fi știut identifica în toate vremile cu soarta poporului nostru, și în bine, și când i-a mers rău.

Noi suntem străini de ceea ce se numește clericalism, referindu-ni-l nouă, importează din alte părți o lozincă străină și care nouă nu ni se potrivește. La noi nu a existat clericalismul și nu există, fiindcă lipsesc condițiile, pentru ca el să poată exista. Clericalismul s'a ivit în țările apusului, unde biserica în

decursul evului mediu a urmărit tendințe de dominațiune asupra puterii civile, iar preoțimea s'a constituit în caste cu interese particulare și egoiste; iar când statul modern s'a trezit la conștiința suveranității drepturilor sale, pe care a știut să și le reclame, atunci preoții din acele părți s'au pus în situațiune de apărare a privilegiilor de cari s'au bucurat.

La noi, asemenea împrejurări care să dea naștere clericalismului, n'au existat și nu există. Noi nu ne temem de nici una dintre sănătoasele reforme democratice care s'au înfăptuit în cuprinsul țării noastre și pentru binele neamului nostru (Aplauze).

Noi nu ne temem, ci ne bucurăm și dăm binecuvântarea noastră asupra reformei agrare (aplauze, bravo!) chemată să pună poporul nostru în stăpânirea pământului pe care în șiruri lungi de generații l-a lucrat cu sudoarea frunții sale, luând însă alții roadele muncii sale (Aplauze prelungite).

Noi nu ne temem, ci ne bucurăm de reforma electorală și de toate celelalte reforme ce vor urma, având convingerea că prin ele se va ridica pătura largă a țărânimii noastre (aplauze prelungite), baza pe care se sprijină țara noastră. Noi ne bucurăm de aceste reforme democratice, fiindcă avem încredere în poporul nostru, în cumințenia și în sufletul lui, în ale cărui taine, noi mai ales ca duhovnici am putut pătrunde mai adânc, și astfel vă putem da D-voastre încredințarea că merită acest popor toate binefacerile sănătoasei democrații (Aplauze prelungite).

Evanghelia și Democrația.

Eu, când vorbesc de democrație, în legătură cu proiectul de Constituție ce ni s'a prezentat, nu mă gândesc nici decum la ea ca la un program al unui partid politic, ci sub democrație înțeleg ceva mai larg; înțeleg o întreagă concepțiune de viață care îi dă drept omului să fie considerat și ca scop pentru sine, nu numai ca un mijloc, ca o unealtă, ca un obiect în rândul celorlalte obiecte în mecanismul vieții naturale. Și acest drept, pe seama omului, pe seama sufletului, pe seama personalității îl reclamă democrația nu numai pentru cei care au fost favorizați printr-o naștere mai aleasă, ori au fost favorizați de alte împrejurări, ci și pentru numărul mare al celorlora fără de munca și fără truda cărora nu ar exista nici bogăție, nici cultură, nici situații înalte, nici alt bine al civilizațiunii (Aplauze prelungite). În acest înțeles luată democrația, găsec că ea are cele mai intime legături, așa putea zice legături genetice cu evanghelia Mântuitorului Hristos.

* În aceeași ședință vorbiseră în numele minorităților confesionale senatorul sas Schullerus și I. P. S. Sa mitropolitul Suciului dela Blaj. Acesta din urmă a pus în discuție chestia confesională la Români, pledând pentru apropiere de papism. La aceasta a primit imediat răspuns din partea I. P. S. Sale mitropolitului nostru.

Știți, că creștinismul este prin excelență religiunea personalismului. El așează în centrul tuturor preocupărilor omenești, ideea personalității, valoarea morală și demnitatea omului, pe care se silește s'o înalțe prin credința în Dumnezeu, prin devotamentul către voia lui Dumnezeu, și prin punerea în lucrare a tuturor forțelor spirituale care se desprind din acest devotament. Și într'adevăr, dacă personalitatea și valoarea morală a omului nu ar sta în centrul tuturor preocupărilor noastre, atunci ar trebui să ne schimbăm radical părerile despre valoarea tuturor lucrurilor acestei lumi și acestei vieți, pentru că zis-a Mântuitorul: „*Ce i-ar folosi omului de-ar dobândi lumea toată, și și-ar pierde sufletul său?*” Iată ce înrudire mare găsem eu între democrație concepută ca principiu etic și între marea doctrină a evangheliei lui Hristos. Pentru aceasta noi, reprezentanții acestei Evanghelii, sulum din inimile noastre democrația și ne declarăm aderenții ei, nu aderenți improvizați peste noapte la porunca vremurilor noi, ci aderenți născuți și crescuți prin toate povețele tagmei căreia aparținem (Aplauze prelungite). Noi suntem ridicați din popor. Pentru poporul nostru trăim și pentru el muncim, împorspătându-ne mereu forțele din izvorul neistovit al bogăției sufletului lui (Aplauze).

Democrația pe tărâmul politic și național.

Acestui mare principiu etic, acestei concepțiuni a democrației, i se poate da o largă aplicare pe terenul politic. Pe terenul politic principiul democrației preconizează îndeosebi două lucruri: Mai întâi o astfel de alcătuire a organelor puterii de stat, care să permită cooperarea și răspunderea tuturor cetățenilor la conducerea statului și la buna lui îndrumare, iar la rândul al doilea democrația cere o astfel de precizare a scopurilor statului care să îngăduie și să facă cu putință o cât mai largă și mai dreaptă împărțire a tuturor cetățenilor la bunurile materiale și spirituale pe care le acordă statul.

Se înțelege că există multe piedici, mai ales de ordin tehnic, pentru a înfăptui democrația, piedeci la care cu ocaziunea aceasta nu mă pot referi mai pe larg.

Noi reprezentanții bisericii concepem principiul democratic în același timp și ca un principiu național. Noi vedem marea variațiune și bogăție de forme în care se înfățișează popoarele diferind prin originea lor, prin stuctura lor trupească și sufletească, prin limba și obiceiurile lor, prin trecutul lor, prin toată conștiința cu care se înfățișează pe arena istoriei. În factorul național noi vedem elementul individual și elementul general omenesc împreunate într'o sinteză creatoare. Greșesc aceia care cred că naționalismul ar fi un punct de vedere învechit și care prin urmare se fac purtătorii de cuvânt ai lozincelor turburi ale internaționalismului și ai altor lozince care au tendința de a destrăma operele alcătuite prin puterea ideii naționale. O lege biologică ne spune că speciile din natură, cu cât se desvoltă mai mult, cu atât se diferențiază mai mult unele de altele și cu atât se fixează fiecare mai pregnant în interiorul său. Această lege biologică mi se pare că se poate aplica și pe tărâmul vieții popoarelor. Spuneți-mi dv. când au fost popoare ca Francezii, ca Englezii ca Germanii, mai naționaliste în toată ființa lor decât astăzi, când au ajuns la cea mai înaltă desfășurare culturală și de civilizație?

Iată cum naționalitatea, cu cât mai mult va

progresa cultura, va rămâne o putere constitutivă a vieții popoarelor, iar naționalismul, decurgând din acest fapt al naționalității, va fi un sentiment care va pune în mișcare cele mai nobile și generoase sentimente, care va disciplina individul ca să-și tempereze egoismul său și să se devoteze unor scopuri mai superioare decât eul său, o putere care va servi ca izvor de însuflețire și jertfe în clipele mari ale neamului (Aplauze).

Rolul clerului față de popor.

Iată de ce, noi, biserica, îmbrățișând concepția etică a democrației și a naționalismului, ne bucurăm văzându-o pusă la temelile largi ale constituției care ni se prezintă (Aplauze).

În noi Domniile Voastre să nu vedeți reprezentanții întârziți ai unor instituțiuni medievale, nici oameni care nu ne știm adapta cerințelor vremii, ci noi, reprezentând principiile veșnice ale evangheliei, ne bucurăm când vedem că din cuprinsul lor, rămân după fărâma se realizează tot mai mult în viața omenirii, sub conducerea planului providenței (Aplauze).

Iată de ce vă rugăm ca să stați și D-Voastră tot atât de aproape de așezământul sfânt la care slujitori suntem noi, reprezentând printr'nsul interesele cele mai superioare ale sufletului neamului nostru (Aplauze).

Nu veți întâlni niciodată din partea noastră și a bisericii noastre o piedecă în calea năzuințelor d-voastră spre înaintare și spre progres.

Biserica noastră este instituțiunea care păstrează, dupăcum a spus-o I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, sufletul neamului dealungul veacurilor și toate comorile acestui suflet.

Biserica a contribuit și ea prin partea ei de muncă, la înfăptuirea gândurilor și a aspirațiilor mari ale neamului.

Îndeosebi și-a dat contribuția ei însemnată ca sufletul acestui neam să se constituie unul și același dela o margine etnică până la cealaltă. Împărțindu-i aceeași învățătură, săvârșind sfânta slujbă în același dulce graiu românesc și dând aceeași îndrumări simțirii românești de o parte ca și de cealaltă a Carpaților, în ciuda nedreptelor granițe, această biserică a înfăptuit unitatea sufletească a neamului nostru. (Aplauze). Atunci când a învățat pe toți fiii acestui neam a se ruga în vremuri grele la fel, s'a înfăptuit dela Nistru până la Tisa marele front al sufletelor, care front a fost condițiunea *sine qua non* ca dorobanțul cu vitejia lui neintrecută să tragă granițele politice (Aplauze puternice, bravo).

Și astăzi, orice s'ar spune, acest suflet este unul în credințele și în toate aspirațiunile lui (Aplauze).

Hristos nu s'a împărțit niciodată, înalt Prea Sfinte frate, în mijlocul neamului românesc (aplauze) și acest neam se închină și astăzi la fel, și aci și dincolo, în Ardeal, prin toți fiii săi, fiindcă biserica noastră ortodoxă a înfăptuit în vremurile cele mai grele, atunci pe când I. P. S. Ta nu ai fi avut pe cine reprezenta în mijlocul poporului românesc, a înfăptuit unitatea sufletească și unitatea de credință, care nu a putut fi sdorbită de nici un dușman în sânul neamului nostru (Aplauze).

Biserica ortodoxă în sânul neamului românesc

Imi vine în minte, domnilor senatori, un tablou pe care l-am văzut într-o pinacotecă din apus, și ai cărui artist voia să simbolizeze printr'insul ideea singurătății. Concepția artistică pe care și-a ales-o era aceasta: în mijlocul unui pustiu, a unei mări de năsip, un biet beduin călător, pe când soarele apune, se coboară de pe animalul său de povară, își întinde pe năsip micul covoraș ce-l purta cu sine, și se apleacă și se închină, întors cu fața către Meka, după îndemnul legii sale.

Tabloul, în adevăr, după prima impresie îți trezește ideea singurătății. Dacă pătrunzi însă mai adânc în sufletul tabloului, te convingi că tocmai acea solitară rugăciune scoate pe obositul beduin din singurătatea pustului și îl transportă în marea comunitate sufletească a milioanele de frați ai săi de pretutindeni, cari atunci când soarele apune, întorși cu toții cu fața spre Meka, se închină după obiceiul credințelor lor.

Un astfel de front suflesc, o astfel de comunitate, prin îndrumările credinței, a înfăptuit biserica noastră ortodoxă în sânul neamului nostru. Și acea comunitate a fost atât de puternică, încât nici unul din vrășmașii acestui neam, cu toate eforturile ce le-au dat, nu au fost în stare s'o dărâme (Aplauze).

Nu a fost în stare, prea iubite frate, s'o dărâme nici atacurile venite dela scaunul din Roma, pe vremea când trimeea pe regii Ungariei în cruciade împotriva noastră, a „schizmaticilor” dela răsărit, cu gândul ca să ne nimicească, să ne „extirpeze” de pe fața pământului. Imi aduc aminte că tocmai cuvântul acesta se găsește într'un document al lor. Și s'au coborât trimișii scaunului papal pe pământul românesc și prin alte multe mijloace de propagandă, prin orduri de călugări, au înființat ba la Siret, ba la Argeș, la Baia, la Bacău, centre vlădicești ca să ne înșele sufletele noastre. Au putut să se furișeze în încăperile domnitorilor și până la urechile soțiilor lor și să le momească pentru o clipă trecătoare. Poporul românesc însă, în întregimea lui, a refuzat categoric și sistematic toate încercările de a se atinge de ortodoxia credințelor lui, credință care se identificase cu sufletul său românesc! (Aplauze).

Poporul român și catolicismul.

Aceasta este dovada istoriei, și Frăția Ta, dacă ai asculta șoptele inimii întregului nostru popor și mai ales ai desluși inimile propriilor credincioși ai I. P. S. Tale, mi-ai da dreptate când susțin teza, că poporul românesc a refuzat în toate vremurile catolicismul (Aplauze). Pentru că de două sute de ani și mai bine de când s'a urzit din inițiativa Habsburgilor și s'a purtat prin propaganda iezuiților acest plan de ademenire la papism, unirea cu Roma nu a putut să pătrundă în sânul poporului românesc și, Te rog, dela această tribună, și-ți pui mâna pe inimă și să-mi răspunzi sincer: Există astăzi, după două sute și mai bine de ani de propagandă catolică, catolicismul în sânul și în sufletul poporului românesc care aparține bisericii unite?

I. P. S. Sa Mitropolitul greco-catolic Vasile Suci: Credința e cea veche.

I. P. S. Sa Nicolae Bălan: Eu știu că nu există, eu știu că poporul se simte unul și acelaș și acest popor, trecut la biserica papistașă, trăiește și azi

exact în aceleași tradiții de viață religioasă și bisericească în care a fost crescut până la 1700 și în care trăește marea majoritate a fraților săi care a rămas credincioasă bisericii ortodoxe (Aplauze).

Aceasta este situațiunea, și ea ne umple inima de bucurie. Dacă ai pus chestiunea aceasta în discuțiune, imi dai dreptul să-ți răspund că poporul românesc întotdeauna și energic a refuzat catolicismul.

I. P. S. Sa Mitropolitul greco-catolic Vasile Suci: Credința e cea veche.

I. P. Sa Sa Mitropolitul Nicolae Bălan: Și atunci dela această tribună vrei a ne convinge prin citate din dl Slavici, și din alții pe cari eu nu-i cunosc, vrei să ne convingi de foloasele ce le-ar fi tras poporul nostru dacă s'ar fi lepădat de legea ortodoxă și ar fi primit catolicismul?! Oameni singuratici pot să se lapede de trecutul lor, de limba și obiceiurile lor, pot să-și renege sufletul lor, un popor însă nu se renege pe sine; poporul românesc nu-l vom pune nici când în cazul unei astfel de imposibilități morale, pe care n'a fost capabil s'o săvârșiască nici un popor pe lume, renegând credințele sufletului său, sau mormintele părinților săi, cari sunt legate de glia pe care ne-am desfășurat în durere viața noastră pe acest pământ. (Aplauze).

Cum s'a făcut unirea unei părți a românilor din Ardeal cu Vaticanul.

Ai citit din actul de unire. O! cu câte lacrimi se va fi săvârșit el sub presiunea amenințărilor! Să-mi dai voe să-ți citez eu, clauzula dela sfârșit, care a fost pusă cu mână tremurătoare: „Și așa ne unim, aceștia ce scri mai sus, cum toată legea noastră, slujba bisericii, liturghia și posturile să stea pe loc, iară că n'ar sta pe loc acelea, nici aceste peceți să n'aibă nici o tărie asupra noastră și vlădica nostru Athanasie să fie în scaun și nime să nu-l hărbută-luească”.

Toată legea să stea pe loc!

I. P. S. S. V. Suci, mitropolitul Blajului: Sub lege înțelegeau numai ceremonia externă.

I. P. S. S. N. Bălan, mitropolitul Transilvaniei: Și poporul nostru prin lege nu înțelege numai ceremonia care este un lucru extern, ci înțelege fondul de inspirație religioasă și morală, prin care a trăit dealungul veacurilor, neamul nostru întreg. (Aplauze prelungite).

Dar ce s'a făcut atunci? S'au păstrat toate formele externe ale cultului, așa cum au fost în biserica ortodoxă, dar vedeți poporul mai ales aceste forme le vede, el nu prea înțelege subtilele distincțiuni dogmatice, lui îi lipsește pregătirea pentru astfel de lucruri superioare, dar păstrându-se toate formele externe prin care s'a înfățișat biserica ortodoxă, îndrăznesc să spun cuvântul că, sub pretextul păstrării acestor forme, s'a făcut o înșelăciune cu poporul nostru românesc (Aplauze prelungite).

Prea iubite frate, să-i spui românului că s'au păstrat formele, iar sub forme a fost trecut sub ascultarea Papei, căci aceasta este situațiunea, fără să observe poporul care este băgător de seamă mai ales la forme, pe această cale s'a înfăptuit acea biserică pe care o numiți unită cu Roma. Eu știu însă un lucru, că ea nu s'a înfăptuit din o profundă convingere religioasă a poporului nostru. Căci eu știu că un lucru pe care-l faci din convingere, îl faci din toată însuflețirea.

Ori acest lucru poporul l-a făcut cu inima îndoită, l-a făcut cu silă și Te rog pe Frăția Ta să spui dacă o astfel de biserică stovarsă cu sila, este morală și face cinste celor ce au urzit-o! Noi știm că credința este o faptă liberă, de aceea este o virtute și înaintea oamenilor și a lui Dumnezeu, dar această biserică pe care o reprezinti, nu a isvorât din virtute.

Dovezile siinției credinței poporului român din Ardeal.

I. P. S. S. V. Suci, mitropolitul Blajului: Aceasta trebuie dovedit.

I. P. S. S. N. Bălan, mitropolitul Transilvaniei: Dovezi? Dacă mai trebuiesc dovezi, apoi sânt nenumăratele cazuri de siluire nemaipomenită a poporului nostru ortodox. Au pus tunurile deasupra satelor noastre și Bucov cu tunurile lui ne-a dărâmat toate mănăstirile de pe pământul românesc, dela Dunăre până în secuime; și astăzi stau la Sâmbăta de sus ruinele mănăstirii zidite de cuviosul domn Brâncoveanu cu zidurile ei distruse de tunurile lui Bucov, trimis de împăratul Habsburgic să facă conștiință religioasă în mijlocul poporului românesc. (Aplauze prelungite.)

Dar avem mândria noi ortodocsii — și vreau în clipa aceasta să-mi iau toată satisfacția ca urmașul mitropoliților dela Alba-Iulia — avem mândria de a spune aici în fața țării, în fața mitropolitului care reprezintă pe Teodosie de atunci și alți metropoliți cari ne-au dat mână de ajutor în suferințele noastre, că fără voia poporului nostru s'a făcut această defecțiune și că poporul nostru în adâncul sufletului său a rezistat și a rămas același până astăzi. (Aplauze.)

Și am mângăierea să arăt astfel de dovezi de înălțare a conștiinței cum numai pe vremea primilor creștini se puteau întâlni. Într'un sat din județul Hunedoara se prezentase un funcționar dela Sibiu, care zicea că este venit din partea Împăratului cu poruncă ca poporul nostru să-și schimbe legea lui și să adopte pe aceea a Împăratului. Și atunci, din șirurile mulțimii obișnuită cu nedreptatea, s'a desprins un venerabil bătrân îmbrăcat cu frumosul port al țaranului nostru din acele părți și desbrăcându-și cojocul și arătându-l reprezentantului stăpânirii, i-a zis: Acest cojoc care-l port pe mine, acum este al meu. Dar dacă vrea să mi-l ia crâiasa, i-l dau. Cu aceste slabe mâni și picioare și cu trupul meu am lucrat zi și noapte ca să pot plăti porția, adică birul. Ele sunt ale creieșei, și de-ar vrea să mi le ia, nu am ce face. Am însă un suflet pe care îl păstrez numai pentru Dumnezeu din cer, și nu este putere omenească pe lume ca să mi-l poată îndoi! (Aplauze.)

Ași putea cita nenumărate cazuri de acestea în cari s'a manifestat conștiința ortodoxă a poporului nostru în contra tuturor acelor care au voit să o sdrobească.

Opera înfăptuită în mod artificial nu va putea dăinui.

I. P. S. Sa Mitropolitul V. Suci: Nimic cu sila.

I. P. S. Sa Mitropolitul Bălan: În asemenea împrejurări se mai poate spune că nimic nu s'a făcut cu sila? Iubite întru Hristos frate, sunt mai îngăduitor decât să te acuz în clipa aceasta de cinism.

I. P. S. Sa Mitropolitul V. Suci: Nimic să nu se facă cu sila.

I. P. S. Sa Mitropolitul N. Bălan: A! să nu se facă, dar nouă să ni se spună că am aplicat sila?

I. P. S. Sa V. Suci: Observ că nimeni, nimic să nu se facă cu sile. Atât.

I. P. S. Sa Mitropolitul N. Bălan: Atunci ar trebui să te desființezi, pentrucă ai fost înființat cu sila! (Aplauze).

I. P. S. Sa Mitropolitul V. Suci: Ceice au făcut decretul nu spun aceasta, ci spun că din liberă voie. Dovedește contrarul.

I. P. S. Sa Mitropolitul N. Bălan: Dacă nici acestea nu sunt de ajuns, ce fel de argumente ași mai putea aduce?

Dar eu am convingerea, iubite frate, că opera aceasta artificială, făcută cu sila, se va desființa.

Credința noastră și sufletul neamului nostru a rămas neimpărțit pe lângă toată sila, ca și cămașa necunoscută a Mântuitorului, și nimeni nu va fi în stare s'o despartă și s'o strice. Eu am nădejdea tare că acest popor care și-a înfăptuit cu atâtea jertfe unitatea sa națională, nu va tolera să-i desbina fiii tocmai biserica, ci își va restatornici și vechea sa unitate bisericească. (Aplauze).

Unirea s'a făcut din interese politice.

Eu, prea iubite frate, renunț să-ți răspund la o chestiune și anume, renunț să-ți arăt ce ne-au dat nouă papii dealungul veacurilor. Renunț să arăt „binefacerile” acestea. Se însărcinează istoria obiectivă să le arete începând din vremurile cele mai vechi.

P. S. S. Episcopul greco-catolic al Gherlei Iuliu Hossu: Arată, ce ne-au dat Slavii și Grecii?

D. Pherekyde președinte: Vă rog Prea Sfinte, nu întrerupeți.

I. P. S. S. Mitropolitul Transilvaniei N. Bălan: Eu am fost mai gentil față de simțimentele pe care le arătați.

De aceea am zis, nu mă însărcinez să arăt eu ce ne-au făcut papii; se va însărcina istoria.

Dar îmi pui întrebarea să răspund, ce ne-a făcut slavismul și Grecii. Și aceasta este deosebirea dintre noi: Admitând că ne-au făcut și slavismul și Grecii rău, deși eu știu că ne-au făcut și mult bine, nu ne-am identificat cu slavismul și grecismul, pe când frațiile Voastre Vă identificați cu papismul! (Întreruperi de pe banca prelaților).

Vă rog să vă încordați numai puțin memoria și să vă întoarceți cu câțiva ani în urmă până la Hajdudorog, pentruca să știți cum v'a tratat papismul.

I. P. S. Sa V. Suci, Mitropolitul Blajului: Acea a fost operă politică.

I. P. S. S. N. Bălan, Mitropolitul Ardealului: Mi se răspunde că a fost operă politică.

Vedeți, domnilor, în sinceritatea acestei mărturisiri se cuprinde adevărul. Operă politică a fost și actul dela 1700, nu operă religioasă (Aplauze). Operă politică, nu operă religioasă de mântuire a sufletelor a făcut papa la 1700 cu domniile lor, și așa a făcut și la 1900 și ceva.

De ce? Pentrucă este în maniera scaunului papal ca să menajeze interesele sale din motiv politic de dominațiune în lume. (Aprobări).

Și eu cunosc, Inalt Prea Sfințite, trecutul acestei instituțiuni pe care eu în conștiința mea de ortodox, nu o pot încuviința. Cunosc trecutul ei și cunosc itele prin care a lucrat în istoria popoarelor, și îndrăznesc să fac afirmațiunea că de câte ori interesele politice îi dictau, vă jertfea, și era în stare să vă jertfească; așa vi s'a întâmplat la Hajdudorog.

Dacă astăzi vă dă oarecare importanță, este ca să-și mai repare dominațiunea sdruncinată deodată cu nimicirea împărăției Habsburgice.

Sfârșiri zadarnice.

De aceia, fiindcă în Cehoslovacia se închid ușile papismului, și fiindcă în Jugoslavia iarăși nu pot face lucru mare, și-au ațintit privirile iarăși asupra noastră, și Sfințiile Voastre îi serviți în această cale.

Să știți însă, că conștiința românească este mai tare astăzi. Dacă poporul nostru a rezistat tentativeilor din trecut, va rezista mai ales astăzi. Zădarnică Vă este încercarea!

Inalt Prea Sfințite Frate, eu pot să port și în clipa aceasta o discuțiune cu Inalt Prea Sfinția Ta. Și să mă crezi că nu o fac cu ură... Dacă ași putea, ași concentra în mine toată iubirea înaintașilor mei, pentruca cu această căldură a iubirii de mamă a întregului popor românesc, care a fost biserica noastră, să Vă îmbrățșez și să Vă strâng la inima mea.

Din mine nu vorbește ura, ci iubirea de frate și te rog să nu te superi dacă vezi și la colegii mei, o atitudine la fel cu a mea. S'o interpretezi în acest înțeles, că în clipele acestea de bucurie, când ne-am făcut unitatea națională nu am vrea să vă vedem lucrând în alte direcțiuni, ci am vrea să vedem dându-ne mâna și lucrând pentru consolidarea neamului nostru (Vii aplauze).

I. P. S. S. V. Suci, Mitropolitul Albei-Iulia: Am lucrat pentru consolidarea neamului românesc și vom lucra.

I. P. S. S. N. Bălan, Mitropolitul Transilvaniei: Cu dragostea aceasta vă privesc eu; și mărturisirea pe care o faci, că vei lucra pentru consolidarea noastră, o primesc cu această dragoste (Aplauze).

Noi vrem să stați cât mai aproape de noi, și bun este Dumnezeu, să fiți iarăși una cu noi. În rugăciunile mele din toate zilele, împletesc și aceasta, ca bunul Dumnezeu să coboare atâta foc al iubirii ca să topească toată vrajba și toate neînțelegerile dintre noi, ca iarăși să fim una.

I. P. S. S. Mitropolitul greco-catolic Dr. V. Suci: Ne rugăm și noi.

Un episod caracteristic.

Nunțitul papal la Blaj.

I. P. S. S. N. Bălan, Mitropolitul Transilvaniei: În legătură cu aceasta, fiindcă ai pus chestiunea, mi-ai dat dreptul să nu las neamintit un lucru.

Pe lângă guvernul nostru, a venit un reprezentant diplomatic al scaunului papal. Noi suntem primitori de oaspeți. Așa este firea neamului nostru. Prin urmare vă rog să nu aveți temerea că voi spune o vorbă prin care voi jigni cu nepotrivire pe oaspețele noastre.

Acest oaspe, reprezentant diplomatic al scaunului papal, a început să cutreere în lung și în lat țara noastră. Noi ne bucurăm dacă străinii vin să vadă frumusețile țării noastre. Noi nu suntem atât de egoiști ca să ni le rezervăm numai nouă. Le arătăm cu plăcere și altora.

Dar scopul acestor călătorii a fost altul și în decursul lor a trecut peste marginile îngăduite unui reprezentant diplomatic pe lângă guvernul țării noastre.

Să vă spun ce și-a permis acest reprezentant diplomatic la Blaj.

I. P. S. S. Mitropolitul greco-catolic Dr. V. Suci: Acea o știu și eu.

Voci: Să auzim.

O voce: Și aceasta ține de Constituție?

Voci: Să auzim.

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan: Ca să răspund la aceste întrebări eu cred că o chestiune privitoare la raporturile dintre statul nostru și cei ce sunt atașați ca reprezentanți diplomatici pe lângă guvern, o critică asupra misiunilor cred că intră foarte bine într-o discuție în legătură cu Constituția țării.

A venit la Blaj și s'au făcut pregătiri — să mă iertati că eu nu le pot descrie, fiindcă nu le-am văzut — mi-am cules impresiunile numai din organul prin care vorbește biserica unită cu Roma.

„Unirea“ dela Blaj spune că dealungul străzilor din Blaj au fost postați școlari și a fost adus și popor din Blaj și din împrejurimi, și când a venit nunțul au fost învățați să se plece cu toții în genunchi și să strige sârmanii copii și sârmanul popor „Ev-viva il Nunzio“.

P. S. S. Episcopul Hossu: Aceasta ține de Constituție?

DI M. Pherekyde președinte: Nu aveți d-voastră direcțiunea desbaterilor.

I. P. S. Sa Mitropolitul Bălan: Și s'a ținut un serviciu religios în catedrala din Blaj și l-a salutat Inalt Prea Sfințitul și a răspuns reprezentatul scaunului papal spunând că el aduce binecuvântarea papei și are să le spună că biserica unită are o mare misiune de îndeplinit în mijlocul poporului românesc. Constată cu durere că nu întreg poporul românesc e sub ascultarea scaunului papal, iar misiunea dlor ar fi ca să îndeplinească acest lucru de a aduce întreg poporul românesc sub ascultarea scaunului papal „scăpându-l de ortodoxia sa cea neortodoxă“.

Un gest nesocotit care nu mai trebuie să se repete.

Se poate îngădui în statul nostru o astfel de greșală a unui reprezentant diplomatic ca să vorbească rău de credința poporului românesc, de acea credință care a adus prin fiii ei atâtea jertfe ca să înfăptuiască România Mare, care primește să găduiască în capitala sa un reprezentant diplomatic al scaunului papal? (Aplauze).

Nu se pot îngădui astfel de lucruri, și o spun aceasta ca să ia cunoștință de simțemintele noastre acei pe care-i privesc, și să nu se mai repete cazul, penirucă se știe că nu vom sta imposibili! (Aplauze prelungite).

A trecut vremea de umilire și ne-a fost de ajuns; atunci am biruit prin răbdare astăzi însă ne-am ridicat și noi frunțile și nu vom mai tolera pe nimeni care va voi să ni le plece din nou! (Apl. prelungite).

Imi vine în minte o întâmplare. Pe când vorbea un predicator, cineva din mulțime s'a prins cu mâinile de o columnă a bisericii și a început să o scuture, strigând în gura mare: Dărăm această biserică. O parte din lume cu nervii mai slabi a început să se sperie și să dea năvală spre ușe. Dar predicatorul în calmitatea sa, întinzându-și mâna de pe amvon, a spus: Lăsați-l să încerce, să vedem dacă poate!

Așa spun și eu: Să încerce! Noi știm că templul nostru, Biserica sufletelor noastre, este clădită pe temelii mult mai nebiruitoare, decât ca să o poată clăti din lnc oricine ar încerca acest lucru. (Aplauze prelungite).

Biserica și noua Constituție.

Raporturile dintre biserică și stat.

Acum, domnilor, dați-mi voe ca să revin la chestiunea bisericească, care ne privește deaprobate, și anume la felul cum contemplăm să așezăm prin noua noastră Constituție raporturile între biserică noastră ortodoxă și statul nostru românesc.

(Sedința se suspendă pentru cinci minute.)

* * *

I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan: Dle președinte, dlor senatori, în proiectul de constituțiune ce ni se prezintă se fixează Bisericii ortodoxe situațiunea de „cea dintâi în stat”.

Formula aceasta trebuie să vă mărturisesc că nu ne mulțumește pe deplin.

Și pentrucă nu? Nu ne mulțumește fiindcă prin această formulă nu i se recunoaște statului nostru caracterul de stat ortodox și d-voastră știți bine că ori unde a existat o formațiune politică românească, ea avut pecetia ortodoxei.

Vechile principete dunărene, Moldova și Muntenia, au fost dela originea lor state ortodoxe, iar regatul care s'a format din ele a fost și el un stat român și ortodox.

Acest caracter al statului a fost exprimat prin formula din vechea Constituție, că religia ortodoxă este religia dominantă în stat.

Este bine să abandonăm, astăzi, când suntem chemați să dăm țării noastre întregite pactul fundamental, vechea tradiție că statul român are caracterul ortodox?

Eu prețuesc o tradiție pentrucă prin ea au trăit înaintașii noștri și astfel ea servește ca o zale de legătură a prezentului cu trecutul.

Dar eu prețuesc o tradiție... numai dacă ea nu este o piedecă în calea progresului astăzi, și nu va fi nici mâne, ci venind din trecut, își răsfrânge razele ei binefăcătoare și asupra prezentului.

O tradiție care nu trebuie abandonată.

Ce binefacere rezultă din păstrarea vechei tradițiuni ca statul român să rămână și mai departe stat ortodox? Am arătat în vorbire mea de până acum, cum ortodoxia a reușit să formeze o mare comunitate sufletească în mijlocul poporului român. Vedeți, e mare lucru ca să știe milioanele de creștini ortodocși, pe conștiința cărora se sprijină în primul rând statul nostru, că acest stat, acum întregit, prețuește biserică și credința în care au trăit moșii și strămoșii lor. E mare lucru să împletești statul nostru în această scumpă comunitate a sufletelor creată prin puterile credinței!

Aceasta au avut-o în vedere, d-lor senatori, și înaintașii noștri, cari au legiuit vechea Constituțiune, atunci când au cerut ca și capul statului să-și boteze odraslele în credința ortodoxă, ca să le introducă în comunitatea sufletească ortodoxă a întregului popor român (Aplauze).

Și noi azi să neutralizăm statul sub raportul confesiunii? Să-l desbrăcăm de caracterul său ortodox? Ar fi prudent să facem acest lucru în clipele de azi? Ar fi prudent ca să desfăcem această legătură atât de strânsă dintre sufletul credincios al milioanele de țărani și dintre statul nostru?

Aci, în această legătură, văd eu un factor moral politic de o extraordinară importanță, mai ales pentru zilele noastre când se încrucișează atâtea curente subversive, cari atentează la ordinea de astăzi și la tradițiunile vechi ale neamului și statului nostru (Aplauze).

Să lăsăm statul nostru înconjurat în conștiința cetățenilor săi ortodocși de aureola sfințeniei, pe care i-a dat o strânsă legătură dintre biserică ortodoxă și dintre acest stat!

Biserica națională ortodoxă română nu este oprimată.

S'ar putea zice și s'a zis chiar că formula de biserică dominantă are caracter agresiv față de celelalte confesiuni.

Noi știm bine însă, că biserică ortodoxă nu a nutrit nici când tendințe de oprimare, ea n'a fost agresivă față de celelalte confesiuni. Biserica ortodoxă și poporul român a fost cât se poate de tolerant. Nu se găsește în Europa un popor atât de tolerant, precum a dat dovadă că a fost poporul nostru. În tot trecutul acestui popor, nu vom găsi nici un act de opresiune a altora pentru credințele lor religioase.

O, de-am avea și noi numai atâtea motive de a ne plânge de opresiunea altora câte pot să aibă alții de a se plânge de opresiunea pe care noi le-am făcut-o. Noi nu vrem să dominăm nici asupra statului pe care mai vârtos îl ajutăm în realizările rosturilor sale naționale. Noi nu vrem să dominăm celelalte confesiuni, ci respectăm convingerile lor, știind, că unde este o convingere adâncă și sinceră, este un altar și noi nici când nu vom fi profanatori ai altarelor (Aplauze).

Noi nu atentăm nici la limba, nici la cultura altora, ci sub scutul statului nostru românesc și al legilor lui, toate minoritățile confesionale și etnice dintr'nsul, vor putea să se desvoalte liber și neimpedat. Mai mult chiar decât Constituția, vreau să-i răspund dlui senator Schullerus, constituie o garanție pentru libera dezvoltare a minorităților caracterul bun și blând al poporului nostru românesc. (Aplauze).

Noi cunoaștem din amară experiență ce înseamnă să fi asuprit și din asuprirea noastră seculară am cules mai multe iuvățăminte și mai multă înțelepciune decât ca să ne facem noi astăzi asupritorii altuia. Am convingerea că oricum s'ar schimba guvernele țării, această toleranță va fi o linie de conduită dreaptă pentru toate, pentrucă este o linie de conduită dictată de însuși caracterul poporului nostru și de interesele statului nostru. Pentrucă acest stat se simte, slavă Domnului, cu mult mai puternic decât ca să se considere în vre'un chip amenințat prin minorități. Acest stat se va bucura dacă minoritățile își vor îndeplini opera culturală, religioasă și bisericească în mod pacinic, căci cu cât minoritățile se vor desvolta mai mult alături de noi, cu atât mai mult alături de noi, cu atât mai mult statul nostru va prospera (Aplauze).

Noi nu ne găsim în situația statului unguresc în care elementul maghiar era în minoritate și prin urmare putea să aibă cuvânt să se teamă că într'o anumită clipă...

I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat Miron Cristea: De ce te temi nu scapi.

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae Bălan: ...când se va înlăptui dreptatea dumnezească, atunci va scăpa din mână pe acei cari formează majoritatea. Noi

suntem destul de numeroși și destul de tari încât să nu urmăm o politică de nervozitate față de minorități. Suntem liniștiți în conștiința noastră, că dându-le lor dreptul de a se desvolta, noi nu ne primejduim existența statului nostru.

Biserica dominantă în stat

Dar formula de biserică dominantă, se găsește în spiritul și al bisericii romano-catolice și al bisericii luterane.

D-voastră știți că biserica romano-catolică, câtă vreme a putut și i-a fost îngăduit, și-a menținut în toate statele situațiunea de biserică dominantă, și nu în interpretarea noastră a ortodoxilor a cuvântului, ci în interpretarea lor. În luteranism deasemenea stă concepția bisericii dominante. Luther a cedat puterea principilor; aceasta a fost unul din punctele doctrinei sale. În Prusia a fost cea mai strânsă legătură între biserică și stat, iar Kaizerul a fost șeful bisericii luterane.

Dr. Schullerus: Aceasta s'a dovedit că este foarte rău.

I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan: Aceasta concluzie puteți să o scoateți acum, însă eu stabilesc numai faptul. Și atunci, pentruce d-voastră a-ți fi împotriva formulei ca biserica ortodoxă să fie dominantă? Eu nu găsesc altă explicație decât numai că este vorba de biserica ortodoxă.

Dacă însă împrejurările ar fi așa ca să se dea acest caracter pe seama bisericii catolice sau luterane, atunci d-voastră ați trage poate consecințele care isvoresc din principiul catolicismului și luteranismului.

Eu cred că I. P. S. S. fratele dela Blaj va consimți cu toată inima la formula noastră.

I. P. S. S. Mitropolitul Blajului V. Suci: Azi suntem în veacul al XX-lea.

I. P. S. S. Mitropolitul N. Bălan: Noi nu suntem cei înapoiți când venim cu aceasta formulă pe care o găsim în Anglia și oare Eaglezii nu trăiesc în veacul al XX-lea? (Aplauze). (Va urmă).

INFORMAȚIUNI.

Paștile în Arad.

Ziua învierii Mântuitorului nostru Isus Cristos a fost așteptată cu dor și în anul acesta de publicul din Arad. În dimineața marelui praznic, încă dela orele două, s'a strîns în piața catedralei și pe străzile din jur, o mare mulțime de lume. Nainte de oarele patru sosese miliția condusă de corpul ofițerilor toți în mare ținută, în frunte cu domnii generali Daschievici și Manu. Fix la oarele 4 apare în ușa catedralei preoțimea celebrantă, condusă de d. asesor cons. protopop Dr. Gh. Ciuhandu. Și în sunetul muzicelor militare, în glasul clopotelor, și între cântări dulci și frumoase, s'a făcut încununarea catedralei prin străzile din jur.

La sf. liturgie a participat un public imens, încât abea a putut încapa jumătate în vasta catedrală așa, că organele în drept și oamenii de bine va tre-

bui să cugete serios la edificarea în Arad a cel puțin 3 biserici. S'ar cuveni și ar fi datorință morală și a orașului Arad să ne vină în ajutor. O catedrală nouă în strada principală, pe parcul dintre cele două edificii județene, s-ar potrivi de minune. Serviciul sf. liturgii a fost pontificat de P. O. domni Dr. Gh. Ciuhandu, M. Păcățian, D. Muscan, T. Vățian, Dr. L. Iacob, protopopi, V. Olariu, A. Popoviciu, S. Stana. E. Crăciun preoți și diaconul Eppesc I. Cioară. Răspunsurile liturgice le-a dat frumos și precis corul dlui Lipovan. La priceasnă a rostit o predică edificatoare părintele protopop T. Vățian.

Publicul a regretat mult absența P. S. S. părintelui Episcop dela serviciul divin, — care acum merge spre însănătoșare. — După slujbele Dzeești membrii consistorului și reprezentanții diferitelor autorități au grăbit la curtea Episcopoească, unde prin graiul păr. asesor Păcățian au dorit P. S. S. păr. Episcop grabnica însănătoșare. P. S. Sa a răspuns emoționat, mulțumind pentru atenția ce-i arată fiii Săi sufletești, dorind dela bunul Dzeu tuturor pace, sănătate și fericire.

În editura **Librăriei Diecezane din Arad**, a apărut sub titlul: Carte de rugăciuni și cântări, cu un adaus de cuvinte mângâietoare și îndemnuri morale scoase din sf. Scriptură. Cartea se estinde pe 158 pagini și este tipărită cu binecuvântarea P. S. S. Domnului Episcop al Aradului *Ioan I. Papp*. În ediția III-a prețul Lei 6.

D-lor **D. și Nicolae Popescu** fabricant de clopote **București**. Comuna bisericească ort. rom. din Crocna, jud. Arad, România prin aceasta i-și exprimă deplina ei mulțumită pentru clopotele liferate parohiei noastre, cari în toată privința cor spond așteptărilor credincioșilor. — Crocna, la 10 Aprilie n. 1923. — În numele credincioșilor *Iulu Bodea*, preot, paroh ort. rom. adm. parohial.

Fabrică sistematică de clopote pentru biserici

FRAȚII D. și N. POPESCU

BUCUREȘTI

Magazina Calea Moșilor Nr. 249. Fabrica Str. Ioan Maiorescu Nr. 9. (casa proprie.)

Transportă clopotele la destinație fără a primi nici un acconto, la caz de nu va plăcea le primește înapoi. Chemați prin scrisoare, vine în localitate.

Deslușiri și comande se primesc și la **Librăria Diecezană din Arad.**

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Censura presei.**

Tiparul și editura tipografiei diecezane ortodoxe române din Arad.